

Niemcy: zawrócenia na granicach uznane za nielegalne

Kamil Frymark

2 czerwca sąd administracyjny w Berlinie za niezgodne z prawem uznał zawrócenie trzech Somalijczyków, których na początku maja odesłano z Frankfurtu nad Odrą do Polski po zgłoszeniu przez nich chęci ubiegania się o azyl w RFN. W uzasadnieniu sąd wskazał, że Niemcy muszą najpierw przeprowadzić procedurę dublińską i w jej ramach ustalić, który kraj UE odpowiada za rozpatrzenie wniosku azylowego. W trakcie rozprawy rząd argumentował, że zgodnie z art. 72 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej państwa członkowskie mogą w sytuacjach nadzwyczajnych odstąpić od stosowania prawa unijnego. W ocenie sędziów w tym przypadku nie wykazano jednak w wystarczającym stopniu zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego. Minister spraw wewnętrznych Alexander Dobrindt (CSU) podkreślił, że jego zdaniem orzeczenie sądu odnosi się wyłącznie do jednostkowego przypadku Somalijczyków i nie kwestionuje całej procedury odesłań na granicy. Zapowiedział, że w trwającym sądowym postępowaniu głównym w kwestii zaostrenia reżimu granicznego przedstawi „bardziej szczegółowe uzasadnienie”. Dodał przy tym, że Niemcy podtrzymują swoje stanowisko w sprawie zawróceń i zaostzonego reżimu granicznego obowiązującego od 8 maja.

Orzeczenie podważa plany rządu dotyczące zaostrenia polityki migracyjnej. Wzmocni krytyczne głosy wobec praktyki zawracania migrantów na granicy i prawdopodobnie – po wydaniu ostatecznego wyroku w postępowaniu głównym – doprowadzi do jej zaprzestania.

Komentarz

- **Decyzja sądu może pokrzyżować rządowi Friedricha Merza plany radykalnego zaostrenia polityki migracyjnej.** Do czasu wydania orzeczenia w postępowaniu głównym, dotyczącym legalności zawróceń, władze będą zdeterminowane, by nadal stosować dotychczasową praktykę. W przypadku ostatecznego zakwestionowania tej procedury przez sąd MSW prawdopodobnie będzie rozpatrywać wnioski azylantów po przewiezieniu ich z granicy do najbliższych ośrodków, np. do Eisenhüttenstadt przy granicy z Polską. Od początku roku działa tam ośrodek pobytu tymczasowego przeznaczony zarazem do szybkiego rozpatrywania spraw w ramach procedury dublińskiej. Realizując umowę koalicyjną i zapowiedzi przedwyborcze, 28 maja rząd zatwierdził przygotowany przez MSW projekt zmian w prawie azylowym. Wprowadzono m.in. zawieszenie możliwości łączenia rodzin w odniesieniu do osób objętych ochroną uzupełniającą oraz zniesiono przyspieszoną ścieżkę uzyskania obywatelstwa po trzech latach pobytu.

- **W RFN skokowo maleje liczba wniosków o azyl** (zob. [Niemcy: znaczny spadek liczby wniosków o azyl](#)). Do maja br. złożono ich 45 tys., co oznacza spadek o 46% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Najwięcej złożyli obywatele Syrii (11 644 wnioski, -55% r/r), Afganistanu (7873 wnioski, -39% r/r) oraz Turcji (4749 wniosków, -60% r/r). Zdaniem sądu wyklucza to możliwość powoływania się na stan wyższej konieczności. W orzeczeniu podkreślono dodatkowo, że najpierw Niemcy powinny porozumieć się z partnerami w UE i próbować znaleźć z nimi wspólne rozwiązanie. W odniesieniu do szefa MSW sąd wskazał na „niewystarczającą koordynację tych działań z UE, a przynajmniej z Polską jako bezpośrednio dotkniętym innym państwem członkowskim”.
- **Zaostrzone kontrole graniczne wywołują rosnącą krytykę.** Według Bawarskiej Izby Przemysłowo-Handlowej po ich wprowadzeniu obroty w handlu, gastronomii i hotelarstwie spadły w regionie o ok. 20%. Firmy skarżą się także na opóźnienia w dostawach i problemy z pracownikami transgranicznymi. Niemiecka Konfederacja Związków Zawodowych (DGB) zwraca uwagę na trudności, z jakimi borykają się pracownicy, m.in. z Polski, dojeżdżający codziennie do Niemiec – część z nich traci premie z powodu spóźnień. Na uciążliwości związane z kontrolami wskazują też samorządowcy. Władze miast przygranicznych – m.in. burmistrz Frankfurtu nad Odrą oraz politycy z Kehl i Strasburga – zaapelowały 21 maja w liście do rządu federalnego o złagodzenie reżimu, który ich zdaniem poważnie zakłóca codzienne funkcjonowanie regionów przygranicznych. Jednocześnie Związek Zawodowy Policji (GdP) ostrzega przed przeciążeniem funkcjonariuszy. Szef policji federalnej (odpowiedzialnej za ochronę granic) Dieter Roman odrzucił jednak te zarzuty, podkreślając, że od września skierowano do pomocy dodatkowo ok. 1200 funkcjonariuszy, a obecnie na granicach służbę pełni 13–14 tys. policjantów.
- **Rząd RFN pozytywnie ocenia zaostrzenie reżimu granicznego i będzie dążył do jego utrzymania.** W ciągu trzech pierwszych tygodni jego stosowania udaremniono 3387 prób nielegalnego wjazdu do kraju i zawrócono 2161 osób. Ponadto ze 160 ubiegających się o azyl 125 odesłano. Przed objęciem urzędu przez szefa MSW Dobrindta średnia tygodniowa liczba zawróconych wynosiła 576, a ich łączna liczba od początku roku sięgnęła 10 368 osób. Skuteczność zaostrzonych kontroli docenia 51% Niemców, wskazując, że dzięki nim uda się ograniczyć napływ nielegalnych migrantów do RFN (badanie Politbarometer dla telewizji ZDF z 23 maja br.).